

הכנסת

מחלקת המידע והמחקר

ירושלים, ב' בסיוון תשס"ו
29 במאי 2006

לכבוד
חה"כ מיכאל מלכיאור
יו"ר ועדת החינוך, התרבות והספורט
כאן

שלום רב,

הנדון: השתתפות הרשויות המקומיות במימון מפעל ההזנה

לקראת דיון בוועדת החינוך, התרבות והספורט על מפעל ההזנה, להלן סקירה תמציתית בנושא.

מפעל הזנה במוסדות חינוך הופעל לראשונה בשנת הלימודים תשס"ה (2004/05) מכוח החלטת ממשלה בנושא מאוגוסט 2004.¹ על-פי ההחלטה, מפעל ההזנה מיועד לתלמידי החינוך היסודי ביישובים שצו יום חינוך ארוך חל עליהם, בימים שבהם הלימודים מסתיימים בשעות אחר הצהריים. בהחלטה נקבע כי מימון מפעל ההזנה בשנות הלימודים תשס"ה-תשס"ז יתחלק כדלקמן: תקציב ממשלתי – 25%; קרן סאקט"א-רש"י – 25%; השתתפות ההורים והרשויות מקומיות (שהסכמתן היא תנאי להשתתפותן בפרויקט) – 50%. לצורך יישום ההחלטה הוקמה ועדת היגוי, וזו קבעה עקרונות וכללים להפעלת מפעל ההזנה.

ב-27 בדצמבר 2004 התקבל בכנסת **חוק ארוחה יומית לתלמיד, התשס"ה-2005**. על-פי החוק, תלמידים הזכאים לכך יקבלו ארוחה חמה אחת ביום, בהתחשב בצורכיהם ובגילם. החוק קובע כי שר החינוך, בהסכמת שר האוצר, יקבע את אוכלוסיית התלמידים הזכאים לארוחה יומית במוסדות החינוך ביישובים ובשכונות שבהם חל יום חינוך ארוך (לפי חוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה, התשנ"ז-1997), ובימים שבהם הלימודים מתנהלים עד שעות אחר הצהריים. בחוק נקבע כי זכאותם של תלמידים לארוחה יומית תיקבע על-פי תקציב שנתי שיוקצה לכך בסעיף תקציב משרד החינוך בחוק התקציב השנתי. נוסף על תקציב זה, נקבע כי כל רשות מקומית תשתתף במימון ארוחה יומית במוסדות החינוך שבתחום שיפוטתה, ולשם כך תהיה הרשות רשאית לגבות מההורים תשלומים בשיעורים שיקבע השר לפי אמות מידה כלכליות-חברתיות (במסגרת תשלומי ההורים הנקבעים לפי סעיף 6(ד) לחוק לימוד חובה ומאושרים בוועדת החינוך של הכנסת).

ההשתתפות של הרשויות המקומיות במימון החוק אינה מוסדרת כיום במלואה. בחוק נקבע כי תוקם ועדה מייעצת בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה, וזו תמליץ לראש הממשלה על שיעורי ההשתתפות המרביים של כל רשות מקומית. לפי ההמלצות האלה, ראש הממשלה אמור לקבוע את שיעור ההשתתפות באישור ועדת הכספים של הכנסת. **הוועדה המייעצת לעניין השתתפות הרשויות המקומיות**

¹ החלטת ממשלה מס' 2,342, 1 באוגוסט 2004.

עדיין לא התכנסה² משרדי הממשלה המעורבים בדבר מגדירים את המצב הנוכחי כשלב מעבר בין יישום החלטת הממשלה (והמלצות ועדת ההיגוי שקמה בעקבותיה) לבין יישום החוק.

משרד החינוך, בבואו לקבוע את מדרג התשלומים שהרשות המקומית רשאית לגבות מן ההורים בעבור הזנה בשנת הלימודים תשס"ו, קבע כי הרשות המקומית תהיה רשאית לגבות מתלמיד מחיר מרבי של 4.5 ש"ח למנה (שהם 50% מהעלות המוערכת של המנה), אולם לא יותר משיעור ההשתתפות המרבי של הרשות למנה, כפי שיקבע ראש הממשלה (לפי המלצת הוועדה המייעצת), ובסך הכול 585 ש"ח בשנה בעבור כל תלמיד לכל היותר (ל-130 ימי הזנה בשנת הלימודים תשס"ו).

להלן מדרג שיעור ההשתתפות של כל תלמיד בשנת הלימודים תשס"ו, על-פי ההכנסה לנפש במשפחה, כפי שנקבע במשרד החינוך ואושר בוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת:

שיעור ההשתתפות (באחוזים)	ההכנסה החודשית לנפש (בש"ח)
10	1,039-0
20	1,125-1,040
30	1,220-1,126
40	1,310-1,221
50	1,425-1,311
90	1,494-1,426
70	1,585-1,495
80	1,737-1,586
90	1,773-1,738
100	1,774 ומעלה

על-פי נתונים שמסרה קרן סאקט"א-רש"י למשרד החינוך, **נכון לאפריל 2006 מפעל ההזנה פועל (במידה שונה של יישום) ב-70 רשויות מקומיות ובקרב 180,583 תלמידים** (ומהם גם 14,400 תלמידים המקבלים הזנה בבתי-הספר שבהם מיושם שלב א' של המלצות ועדת-דוברת).

² לדברי עו"ד רחל שרם מהלשכה המשפטית במשרד ראש הממשלה, הקמת הוועדה נתונה כיום בשלב מתקדם של מינוי חבריה; שיחת טלפון, 29 במאי 2006.

כאמור, שיעור ההשתתפות של כל רשות מקומית במפעל ההזנה מכוח חוק ארוחה יומית לתלמיד טרם נקבע, ואילו ההשתתפות של הרשות המקומית במימון ההזנה מכוח החלטת הממשלה שקדמה לחוק מותנית בהסכמתה לכך. בהקשר זה התעוררה לאחרונה מחלוקת על מפעל ההזנה בעיר רהט, והוא אף הופסק ב-9 מתוך 13 בתי-הספר היסודיים בעיר.

שיעור ההשתתפות שנקבע לעיריית רהט, ובכלל זה תשלומי ההורים, הוא 44% (ב-56% נושאת קרן סאקט"א-רש"י). לאחר פנייה של עיריית רהט בנושא, הוחלט שהממשלה תישא ב-10% מעלות מפעל ההזנה, וכך שיעור ההשתתפות של הרשות המקומית וההורים ירד ל-34%. עם זאת, ועד ההורים בעיר מחה על שהעירייה גובה מן ההורים תשלום הגבוה ממדרג התשלומים שקבע משרד החינוך, ואילו העירייה טענה כי אין ביכולתה לשאת בתשלום בעבור הזנה כלל, וכדי שלא להפסיק את מפעל ההזנה בעיר יש צורך בגבייה מן ההורים. הוגשה עתירה לבג"ץ בנושא נגד עיריית רהט, והיא תלויה ועומדת.

בברכה,
יובל וורגן
עוזר מחקר

אישור: הודיה קין, ראש צוות